

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

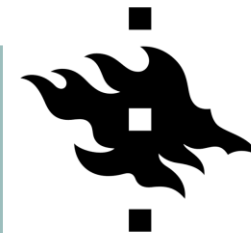

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Nuorten ryhmienvälisiin suhteisiin vaikuttaminen kouluissa

Tuloksia Viisaat valinnat –hankkeen interventiotutkimuksesta

Viivi Mäkinen, VTM, väitöskirjatutkija
Helsingin yliopisto

HELSINGIN YLIOPISTO

Tutkimuksen lähtökohdat

- Tavoitteena tukea myönteisiä ryhmienvälisiä suhteita kouluissa kehittämällä tutkimukseen perustuvaa menetelmää, jolla pyritään vaikuttamaan nuorten etnisiin asenteisiin
- Nuoruus kriittinen kehitysvaihe etnisten asenteisen muodostumiselle: ryhmänormit vaikuttavat sekä hyvässä että pahassa
- Keskeistä kansainvälisyys- ja asennekasvatuksessa on miettiä, mihin käytetyllä menetelmällä pyritään ja miten sillä voidaan parantaa ryhmäsuhteita

Miten vaikuttaa etnisiin asenteisiin?

- Kontaktihypoteesin (Allport, 1954) mukaan myönteinen vuorovaikutus ryhmien välillä johtaa myönteisempiin asenteisiin toista ryhmää kohtaan
- Mahdollisuudet suoran kontaktin muodostumiselle voivat kuitenkin olla rajalliset...
 - ...onneksi myös **epäsuora** kontakti riittää!
- Jo pelkkä tieto ”meikäläisen” ystävyys-suhteesta ulkoryhmän jäsenen kanssa muuttaa tutkimusten mukaan asenteita myönteisemmiksi

Ville on seiskaluokkalainen ja tykkää koulussa eniten liikuntatunneista. Hän käy jalkapallotreeneissä kolme kertaa viikossa.

Ville

”

Mä en ennen oikee tienny mitä ajattelin ulkomaalaisista, vaik niitä oli meiän koulussa. Must tuntu vaikeelta ku piti tehdä jotain ryhmätöitä tai sellasta yhdessä niiden kaa. Mä en vaa tienny, mitä niiden kaa vois tehdä tai puhuu. Mä mietin, et voiks niiden kaa olla silleen ku suomalaistenkin kaa. Se oli iha turha pelko, nyt ku jälkeinpäin mieltii. Sitte jotkut mun frendit alko hengata yhen meiän uuden futisjengiläisen, Hakimin kaa, ja sano et se on hyvä jätkä. Mäki sitte vähitellen tutustuin siihen mun frendien kautta. Huomasin, et sitä kiinnostaa ihan samat jutut ku muakin, vaik sil onki vähä eri tapoja.

Me nähään yleensä Hakimin kaa treeneissä ja välillä muutenki. Se on mua parempi futiksessa, ja oon oppinu siltä kaikkia uusia kikkoja. Mä ajattelen välil, et se on sata kertaa rennompia ku mun jotkut suomalaiset frendit. Kerran mä näin, et yhet suomalaiset miehet alko huutelee sille ulkona kun se puhuu puhelimessa arabiaa. Mä aloin mieltii, et miltä tuntuis, jos mua haukuttais vaa sen takii, et oon jostain muualta kotosin. Entä jos mä joutusin muuttaa jonneki eri maahan ja siellä kukaan ei haluis olla mun kaa ku mä oon suomalainen? Nyt mä ehkä ajattelen sellasii asioita enemmän kun ennen.

Tarinamenetelmän kehitystyön taustaa

Menetelmän kehitys 1990-luvulla

- Nuorten asenteisiin voitiin vaikuttaa myönteisesti ystävyystarinoiden avulla (*Liebkind & McAlister, 1999*)

Monni – monikulttuurisempi koulu –projekti (2009-2012)

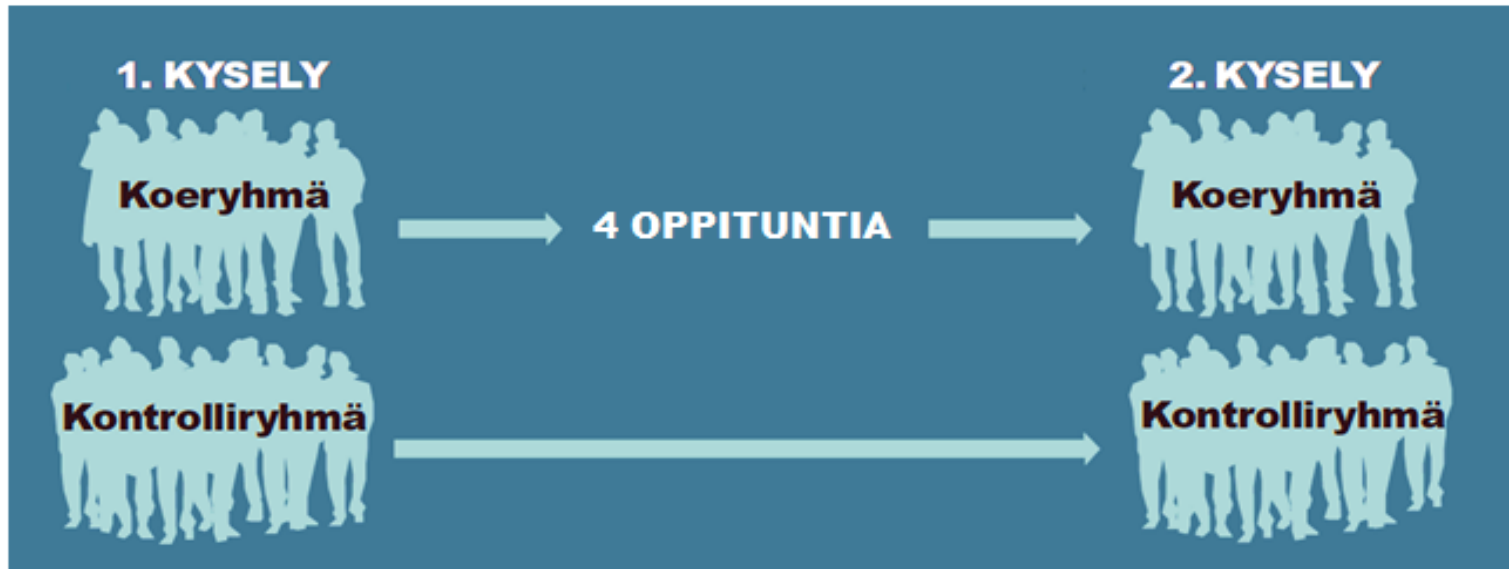
- Nuoret kokivat kontaktin toisen kulttuuriryhmän jäsenten kanssa tärkeämmäksi oppituntien jälkeen (*Liebkind ym., 2014*)
- Tarinoita kaveruudesta –opettajanoppaan kehittäminen

Viisaat valinnat –hanke (2015-2018)

- Menetelmän kehittäminen eteenpäin sekä soveltaminen oppilaanohjauksessa

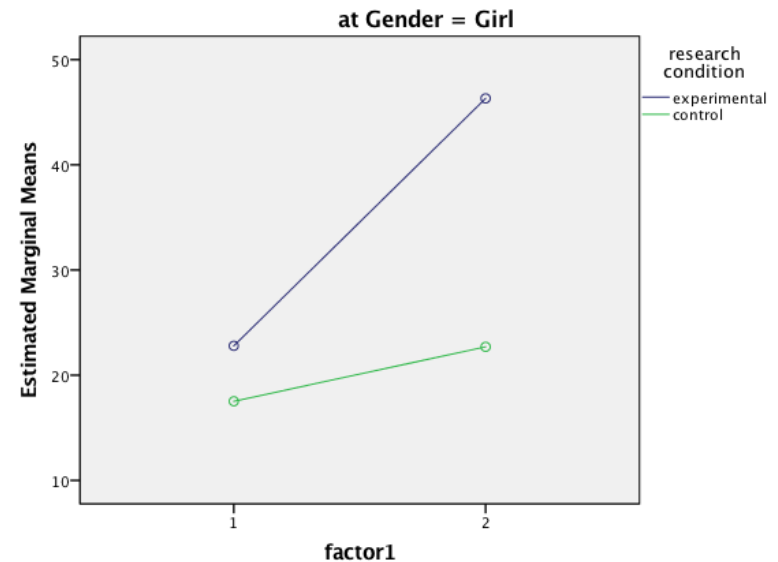
Kenttäkoe 1: Tutkimusasetelma

- Osallistujat: yhteensä 709 7.-8. –luokkalaista nuorta kymmenestä yläkoulusta Lahdesta ja Kotkasta
- Koeryhmille yhteensä 4 oppituntia opinto-ohjaajien/opettajien pitäminä

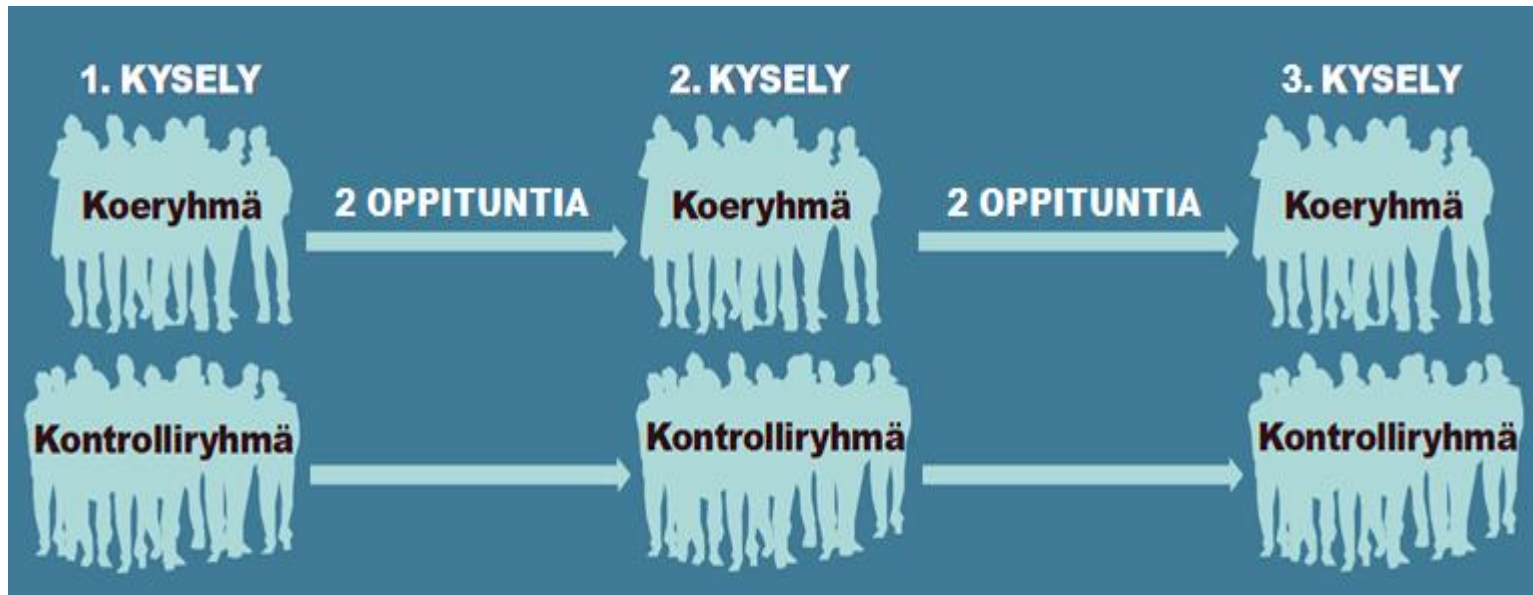
Kenttäkoe 1: Tulokset

Interventiolla pystyttiin vaikuttamaan myönteisesti niiden suomalaistaustaisten tyttöjen asenteisiin, joiden suhtautuminen ulkomaalaistaustaisiin oli kaikista kielteisintä ennen interventiotunteja

Kenttäkoe 2: Tutkimusasetelma

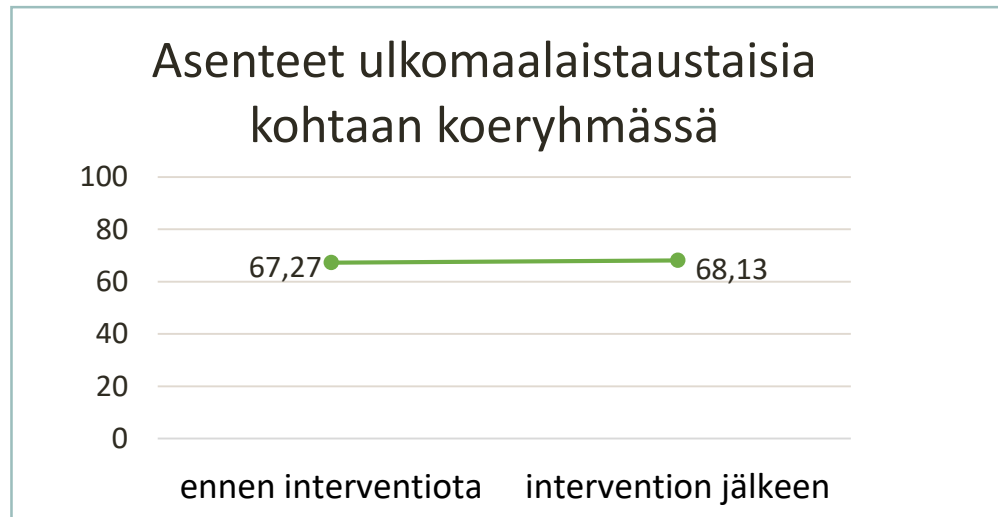
- Osallistujat: yhteensä 583 7.-8. –luokkalaista nuorta kuudesta vantaalaisesta yläkoulusta
- Koeryhmille yhteensä 4 oppituntia opinto-ohjaajien/opettajien pitäminä

Kenttäkoe 2:

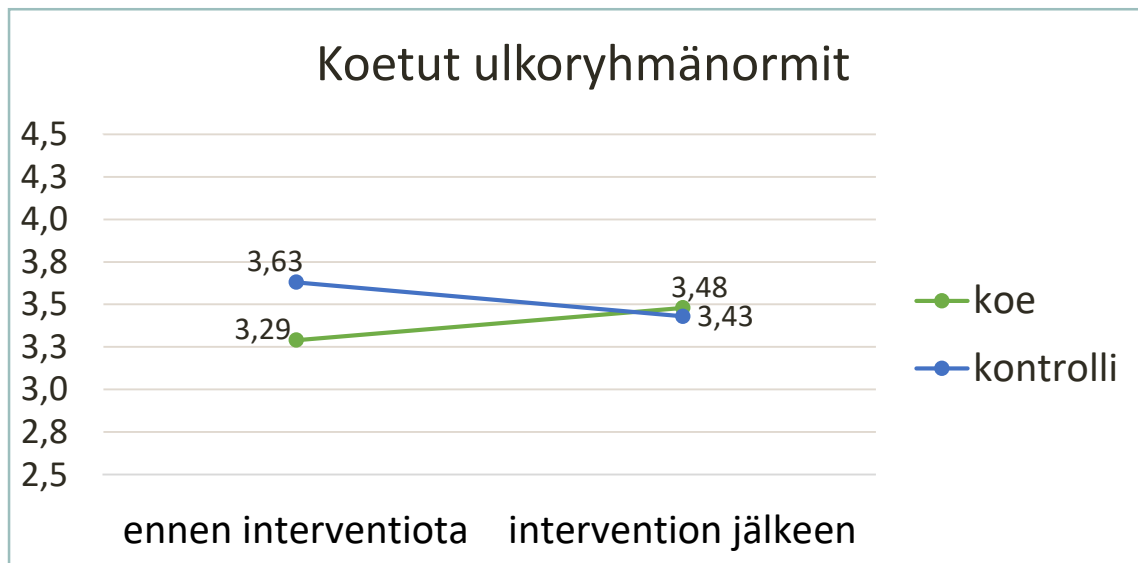
Tulokset

- Tarinankertojan ryhmäkuuluvuudella ei merkitystä intervention vaikuttavuuteen
 - Menetelmä soveltuu kaikenlaisille kouluille (vähän tai paljon maahanmuuttajataustaisia oppilaita)
- Ei muutosta koeryhmän asenteissa: nuorten asenteet keskimäärin melko myönteisiä jo ennen interventiota

Kenttäkoe 2: Tulokset

- Etnisten asenteiden sijaan interventiolla pystyttiin vaikuttamaan myönteisesti koettuihin ulkoryhmänormeihin
- Interventioon osallistuneiden vähemmistönuorten käsitykset ulkoryhmässä vallitsevista normeista eli siitä, mitä suomalaistaustaiset ajattelevat maahanmuuttajataustaisista ihmisistä muuttuivat myönteisemmiksi

Yhteenveto tuloksista

- Suomalaisnuorten asenteet ulkomaalaistaustaisia kohtaan keskimäärin melko myönteisiä
- Tarinamenetelmällä voidaan jossain määrin vaikuttaa hyvien ryhmäsuhteiden muodostumiseen mm. vaikuttamalla koettuihin normeihin
- Eniten interventioista hyötyvät ne nuoret, joilla etniset asenteet alun perin melko kielteisiä

Tarinoita kaveruudesta -tunnit

- 4 oppitunnin kokonaisuus, kohderyhmänä 7. ja 8. –luokkalaiset
- Ystävyystarinat muodostavat tuntien ytimen. Lisäksi...
 - Tietopaketti (mitä asenteet ja ennakkoluulot ovat, miten muut vaikuttavat omiin asenteisiin?)
 - Omien kokemusten kirjoittaminen ja keskustelu luokassa
 - Oppilaiden kuvaamat videoblogit

Nuorten palautetta tunteista

Oppitunteja kuvattiin pääsääntöisesti kivoiksi ja aihepiiriä tärkeäksi. Erityisesti videoblogien kuvaaminen oli kiinnostanut nuoria.

"Olisi kiva jos olisi enemmän tällöisiä oppitunteja"

8.-luokkalainen tyttö

"Tärkeitä asioita!"

7.-luokkalainen

"Oli kivat tunnit jolla sai eri käsitteitä ja näkökulmia mietittyä"

7.-luokkalainen tyttö

"Olivat minun mielestäni kivoja, kiinnostavia ja oli myös kiva miettiä tällöisiä asioita"

7.-luokkalainen tyttö

Kiitos!

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tarinoita kaveruudesta –materiaali saatavilla hankkeen nettisivuilta:

<https://www.viisaatvalinnat.fi/>

Lisätietoja tutkimushankkeesta: viivi.m.makinen@helsinki.fi

Tutkimusryhmä: Karmela Liebkind
Viivi Mäkinen
Saga Luoma